

Upplysning till allmänheten enligt förordning (2015:236) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor

Forserum Berg & Grus AB (FBG) bedriver idag en bergtäkt cirka 1,5 km sydost om Forserum stad i Nässjö kommun. Vid bergtäkten produceras bergmaterial genom borrhning, sprängning och krossning. Sprängning sker vid ett fåtal tillfällen per år. Vid dessa tillfällen hanteras sprängämnen i sådana mängder att verksamheten omfattas av Lag (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor, den så kallad Sevesolagstiftningen. Lagen ställer krav på att allmänheten ska upplysas om risker i verksamheten och hur dessa ska hanteras.

Verksamhetsutövare	Organisationsnummer	Koordinater för täkten (SWEREF99 TM)
Forserum Berg & Grus AB Hultvägen 24 575 36 Eksjö	556831 – 2606	N 6393929, E 469621

Farliga ämnen som hanteras och dess risker

Vid bergtäkten hanteras framförallt sprängämnen. Inom anläggningen förvaras även en viss mängd diesel. Nedanstående tabell visar vilka faror som är förknippade med de ämnen som hanteras vid anläggningen.

Ämne	Farosymbol		
Bulksprängämne Patronerad emulsion Dynamit Dieselolja/Eldningsolja			
	<p align="center">Explosivt</p> <p>Produkten är explosiv och kan explodera om den utsätts för slag, friktion, gnistor eller värme. Måste hanteras varsamt.</p>	<p align="center">Skadlig</p> <p>Produkten är skadlig vid inandning, hudkontakt eller förtäring. Används också för produkter som ger allergi vid hudkontakt, som irriterar hud, ögon eller luftvägar eller ger narkosverkan.</p>	<p align="center">Hälsosfarligt</p> <p>Produkten kan ge ärftlig genetisk skada, cancer, fosterskador eller störa fortplantningen. Används också för produkter som ger allergi vid inandning, kemisk lunginflammation vid förtäring eller andra allvarliga skador vid enstaka eller upprepad exponering.</p>

			
	Giftig Produkten ger livshotande skador vid inandning, hudkontakt eller förtäring.	Oxiderande Produkten orsakar reaktion, brand eller explosion i kontakt med brännbara ämnen eller material.	Miljöfarligt Produkten är giftig för vattenmiljön på kort eller lång sikt. Ska förvaras och användas så att produkten och avfallet inte skadar miljön.

De risker som i huvudsak bedöms kunna uppstå i samband med täktverksamhetens Sevesoverksamhet är läckage av sprängmedelsprodukter vid transport samt hantering vid laddning. Ytterligare en risk är personskador vid transport, hantering av explosiva varor och risker i samband med sprängning.

Ett större läckage i form av spill eller utsläpp av kemiska ämnen kan bidra till förorening av mark eller vatten. Sprängämnen innehåller kväve som kan följa med ytvatten ut i omgivningen. Läckage av näringsämnen kan bidra till en ökad alg- och bottenfaunatillväxt i nedströms belägna vattendrag. Kemiska ämnen kan även bidra till skador på vattenlevande organismer.

Risken för ett läckage i samband med transport och hantering av sprängmedel bedöms som liten. Detta då en olycka med transportfordonet i direkt närhet till vatten är mycket liten. Därutöver finns goda saneringsmöjligheter inom täktverksamheten. För att ett läckage ska ske krävs även att behållarna går sönder vid olyckan.

Inom bolaget finns rutiner för att fortlöpande identifiera olycksrisker samt hur personalen ska gå tillväga för att reagera vid händelse av olyckor och nödsituationer. Som ett led i detta ingår både utbildning och övning. Kemikalielista med säkerhetsdatablad samt rutiner för hantering och lagring av kemikalier finns dokumenterade på arbetsplatsen samt i de anställdas telefoner.

Transport och laddning av borrhålen sker i så nära anslutning till sprängningen som möjligt. Den tid som sprängämnet förekommer i borrhålet, det vill säga den tid som sprängämnet förvaras på plats i tåkten uppgår endast till mellan några minuter till enstaka timmar. Någon explosiv vara kommer heller inte att hanteras inom verksamheten mellan sprängtillfällena.

Arbetsinstruktioner som har särskild betydelse för säkerheten vid sprängning

- Startmöte sker med underentreprenör och ett avtal upprättas även mellan parterna. Avtalet är till för att säkerställa ansvarsförhållande mellan FBG och underentreprenör.
- Inför varje sprängning sker en rondering av området kring tåkten.
- Inför varje sprängning kommer en noggrann sprängplan att tas fram. Detta för att t.ex. mängden sprängmedel överensstämmer med behovet.
- Kontroll av borrhningen sker i enlighet med planen.

- I utsatta lägen kan den samverkande laddningen minskas genom t.ex. lägre pallhöjd, delladdning av salvhål eller minskad håldimension.
- Varje borrhål kommer att förladdas med lämpligt material för att ge maximal inneslutning av sprängmedlet.
- Temperaturinversion, som påverkar utbredningen av luftstöt vågen positivt, är vanligast tidigt på morgonen och på kvällar varvid sprängning under dessa tider kommer att undvikas.
- Information inför varje sprängningstillfälle delges närboende och närliggande verksamheter i god tid innan sprängning äger rum.
- Genom att avge ljudsignal före sprängning kan det obehagliga överraskningsmomentet minimeras.
- Enskilda vägar kommer att stängas av.

Allmän information – om något händer

Vid en eventuell olycka kontaktas verksamhetens täktansvarig samt vid behov även Räddningstjänsten. Räddningstjänsten beslutar om allmänheten bör varnas och/eller evakueras. Akutinsatser vid kemikalieolyckor samt första hjälpen instruktioner finns uppsatta inom samtliga verksamheter i koncernen.

Vid en olycka som bedöms vara så allvarlig att omgivningen kan påverkas kan allmänheten komma att varnas via varnings- och informationssystemet ”Viktigt meddelande till allmänheten” (VMA). VMA består av information på Sveriges Radio P4 samt text-TV. Vid en riktigt allvarlig händelse kan även en VMA-signal ljudas (utomhussignalerna som i övrigt testas var tredje månad)

Hur ska man gå tillväga om VMA-signalen ljuder

Om VMA-signalen ljuder bör allmänheten gå tillväga på följande vis:

1. Gå inomhus
2. Stäng dörrar, fönster och ventilation
3. Lyssna på Sveriges Radio P4 Jönköping för vidare information eller sök information på SVT textsidan 599

Tillsyn

Tillsyn av verksamheten utövas av Länsstyrelsen i Jönköpings län. Datum samt information om senaste tillsynsbesök kan fås genom att kontakta Länsstyrelsen på telefon: **010-223 60 00**

Kontaktuppgifter

Välkommen att kontakta oss på Forserum Berg & Grus om du önskar ytterligare information!

Forserum Berg & Grus AB

Kent Gustafsson (VD)

Telefon: 0381-66 20 99

E-mail: kent@gilbertgustafssons.se